

**Ungdomars
hörselhälsa**

Utgivare

Svenska hörsselförbundet rf
Kansli
Georgsgatan 18
00120 Helsingfors
tfn: 09 663 392
e-post: kansli@horsel.fi
www.horsel.fi

Ansvarig redaktör

Nora Strömman

Redaktion

Gita Lindholm
gita.lindholm@horsel.fi
Birgitta Kronberg

Upplaga 3 100 ex.
Årgång 30
ISSN 0787-9520
Utgivning 4 nummer per år
Redaktionen förbehåller sig
rätten att redigera texterna.

Prenumerationspris

15 euro per år
Lösnummer 5 euro
Taltidningen Vi hör,
5 euro per år

Nästa nummer

Hörsel och syn, två viktiga sinnen
(Deadline: 29.10.2018)

Tidigare utgivna temanummer

Tinnitus 2/2018
Påverkansarbete 1/2018
Hörsel och psyke 4/2017
Vem är vi? 3/2017
Hörhjälpmedel och
tillgänglighet 2/2017
Utveckling och
förändring 1/2017
30 år för hörseln 4/2016
Ljudmiljö och hälsa 3/2016
Ett bra arbetsliv med en
hörselnedsättning 2/2016
Vägen till hörapparat 1/2016
Samarbete ger
mervärde 4/2015

Tryck & ombrytning

Print Mill Ab

Pärbild

Hampus Sjöberg

Annonser

Jonny Åstrand & redaktionen

INNEHÅLL

Audionomer behövs _____	3
<i>Mikaela Nylander</i>	
Ny koordinator för Boliviaprojektet _____	4
<i>Maija Nilsson</i>	
Kansliets hälsning _____	5
<i>Nora Strömman</i>	
Fråga audionomen _____	7
<i>Anna Lindbom</i>	
Verksamhetsledaren tar nya utmaningar _____	8
<i>Sonja Londen</i>	
En typisk finlandssvensk ungdom med en ovanlig sida __	10
<i>Lukas Lundin</i>	
Jag längtar inte efter att vara normalhörande _____	13
<i>Elin Westerlund</i>	
Besök från Bolivia _____	14
<i>Maija Nilsson</i>	
Tänk utanför din hörselskada _____	15
<i>Gita Lindholm</i>	
Sally hör bättre med plåster _____	23
<i>Ulrika Nilsson</i>	
Hälsningar _____	24
Händelsekalender _____	25
Hänt _____	26
Användningen av tolktjänsten för personer med funktionsnedsättning fortsatte att öka _____	33
Visste du att... _____	34
Noterat _____	35
Förbundets kurser _____	36
Förbundets medlemsföreningar _____	39

Pärbild: Hampus målar stora detaljrika tavlor

Enskilda artikelförfattare svarar själva för åsikterna i sina artiklar.

Audionomer behövs

Efter en fantastisk sommar är det igen dags att ta itu med vardagen och med alla frågor som ännu söker svar. Och frågetecknen är många. I juni ställde jag ett skriftligt spörsmål till undervisnings- och kulturminister Sanni Grahn-Laasonen om hur regeringen tänker tillgodose behovet av utbildade audionomer.

I Finland beräknas ca 15 procent av befolkningen eller 750 000 – 800 000 personer lida av någon form av hörselskada. Lägg till detta en åldrande befolkning och vi ser att antalet personer som behöver service, hjälp och rådgivning är mycket stort.

Den senaste yrkesbarometern från i år, som berörda Arbetskraftsmyndigheter sammanställer, visar att det råder brist på audionomer i hela landet förutom i Kajanaland. I stora delar av landet råder det dessutom en mycket stor brist på audionomer.

Den senaste tvåspråkiga audionomutbildningen ordnades år 2010 av Novia tillsammans med Turun Ammattikorkeakoulu. Många audionomer kommer att pensioneras under nästa decennium och bristen på både svensk- och finskspråkiga audionomer är oroväckande.

Ministerns svar är vagt. I svaret hänvisas till den år 2013 av ministeriet tillsatta arbetsgruppens rapport. Arbetet utmynnade i en modell för utvecklandet av audionomutbildningen. Man konstaterade också att det i Finland borde utbildas cirka 160 audionomer under åren 2013–2023. Hur många som utbildats nämns inte i ministerns svar.

Det som förbryllar i ministerns svar är konstaterandet att Finland så sent som år 2017 åt Nordiska rådet har svarat att det inte skulle finnas en betydande brist på utbildningsplatser för audionomer. Frågan infinner sig, om det inte råder brist på utbildningsplatser så var är det skon klämmer? Varför är tillgången till audionomer inte på något sätt tryggad?

I samband med de stora reformerna har man på statligt håll startat projekt vars syfte är att utveckla social- och hälsovårdsutbildningarna så att de motsvarar de behov som uppstår i och med vårdreformen.

Svenska hörsselförbundet rf kommer definitivt att följa upp hur det går för audionomutbildningen i detta stora utvecklingsprojekt. Det är mycket viktigt att påverka och att hela tiden påtala behoven. Inte minst de svenskspråkigas behov av service på det egna modersmålet. Till frågan om audionomerna kommer jag att återkomma under hösten.

Mikaela Nylander

Ny koordinator för Boliviaprojektet

Mitt namn är Maija Nilsson och jag kommer från Sundsvall i Sverige. Jag har nu kommit till Svenska hörsselförbundet rf för att arbeta som tillförordnad ansvarig för den internationella verksamheten. Mitt intresse för rättvisefrågor och utvecklingsarbete har tidigare tagit mig till både Chile och Colombia och det är med stor glädje jag nu blivit anförtrord att från Helsingfors arbeta med förbundets utvecklingsprojekt i Bolivia. Flytten till Finland har varit väldigt odramatisk för mig eftersom min mamma är finsk och jag har spenderat en stor del av min barndom i Finland, framför allt i Vammalatrakterna och i Helsingfors.

Som ny inom förbundet är jag intresserad av att veta vad ni medlemmar tycker och tänker. Ifall ni har tankar eller idéer kring Svenska hörsselförbundet rf:s utvecklingsarbete får ni väldigt gärna höra av er till maija.nilsson@horsel.fi. Jag tror och hoppas att mina tidigare erfarenheter kan vara till nytta i arbetet för hörselskadade bolivianska barns rätt till en inkluderande utbildning.

Förbundskongress

Svenska hörsselförbundet rf:s kongress arrangeras 16–17.11.2019

Reservera datumet redan nu!

Förbundets höst

Verksamhetsledare Sonja Londen har slutat på förbundet. Hon har antagit nya utmaningar efter en lång karrär inom hörselområdet. Tack Sonja för alla år du gett förbundet och lycka till! Du kan läsa Sonjas avskedstext på sidorna 8–9.

Vår vikarierande internationella koordinator Viena Rainio har fått ett stadigvarande arbete som överinspektör på Regionförvaltningsverket i Södra Finland. Vi gratulerar henne och önskar henne lycka och framgång i det nya arbetet. Maija Nilsson kommer att fungera som vikarie tills Cilla Schroeder kommer tillbaka. Välkommen Majja!

Seminarium

Vi ordnar ett hörselseminarium 1.10.2018 med temat Hur påverkar ljudmiljön oss i vardagen. Seminariet ordnas i SFV-huset, på Georgsgatan 18, klockan 12–14.30. Anmälningar tas emot på antonia.grahne-zach@horsel.fi till och med 25.9.2018. Hjärtligt välkomna!

Hörselrådgivarutbildningar

Lokalföreningarna har hörselrådgivare som delger information angående hörselfrågor på medlemsmöten, gör hembesök till personer som har utmaningar med hörhjälpmedel och informerar om hörsel i skolor, äldreboenden och i andra organisationer.

Hörselrådgivarnas insatser sker lokalt och baserar sig på frivillighet. Egna erfarenheter är ofta en styrka för hörselrådgivare.

Hörselrådgivarna har varit en av hörnstenarna i lokalföreningarnas verksamhet sedan år 2001, då förbundet ordnade den första utbildningen för hörselrådgivare. Nya utbildningar har efter det ordnats 2007–2008 samt 2013–2014. Svenska hörsel förbundet rf:s roll är att ge det stöd och den utbildning hörselrådgivarna behöver för att genomföra uppgifterna i lokalföreningarna.

Är du intresserad av att ge vägledning inom hörselfrågor? Hörselrådgivarnas hjälp har flera gånger varit avgörande för att nydiagnostiserade börjat använda sin hörapparat eller andra hjälpmedel. Nu finns det möjlighet att utbilda sig till nya hörselrådgivare i hörsel förbundets regi. Utbildningen med logi och traktering är gratis, resekostnader betalar deltagaren själv. Utbildningen består av fyra tvådagarsblock, ett under hösten 2018 och tre på våren 2019, varefter det erbjuds förkovring i kunskaperna genom årligen återkommande fortbildningstillfällen.

Utbildningarna pågår 3–4.11.2018, 26–27.1.2019, 16–17.3.2019 och 10–11.5.2019. Är du redan hörselrådgivare och önskar gå ett eller flera block igen, är du också varmt välkommen med. Detaljprogrammen kommer att skickas ut till alla föreningar. Anmälningar till utbildningen tas emot på johan.wikstrom@horsel.fi inom september månad.

*Bästa hälsningar,
Nora Strömman
Tf verksamhetsledare*

Förbundets nationella hörseldag

Hur påverkar ljudmiljöer oss i vardagen?

1.10.2018 G18 festsalen kl. 12.00-14.30

Program

- 12.00-12.10 Mikaela Nylander, förbundets ordförande
- 12.10-12.45 Niina Kilpelä, Miljöministeriet
Statsrådets förordning om byggnaders tillgänglighet
- 13.00-13.30 Alf Lindberg, Hörselskadades Riksförbund
Bättre ljudmiljö ger bättre kunskaper för elever
- 13.45-14.30 Kimmo Saloranta, Öron-, näs- och halsspecialist
Om hörandets fysiologi

Kaffe och tillugg bjuds under seminariet
Seminariet skrivtolkas

Anmälning senast den 25.9.2018 till antonia.grahne-zach@horsel.fi

Svenska hörsselförbundet rf

Georgsgatan 18
00120 Helsingfors
09 663 392
www.horsel.fi

Fråga audionomen

Är det något du undrar över angående hörapparaten och din hörsel?

Skicka din fråga till Svenska hörsselförbundet rf, e-post: gita.lindholm@horsel.fi Du kan även ringa 09 663 392. Vi för din fråga vidare till en audionom.

Den här gången är det audionom Anna Lindbom i Ekenäs som svarar på frågan. anna.lindbom@lindbom.fi tfn 0401203360

Anna Lindbom
Audionom

FRÅGA:

Varför hör jag ljud i mina öron fast det är helt tyst omkring mig?

SVAR:

Varför man hör ljud trots att det är tyst omkring sig kan bero på att man har tinnitus. Tinnitus kan orsakas av en rad olika faktorer varav ett par av dem är utom din kontroll, som till exempel åldrande. I och med att man blir äldre kan hörseln bli sämre och när hörseln blir sämre kan ett tinnitus ljud komma. Tinnitus kan också vara förknippat med öroninfektioner, öronvax och skador på känselnerverna. Tinnitus ljudet är ljud som genereras från nervsystemet eller av ens hjärna. När man har en hörselnedsättning kan hjärnan ibland kompensera för de ljud man inte hör genom att skapa sitt eget 'bakgrundsljud'.

Oftast är tinnitus orsakat av upprepad exponering för högt ljud och buller. Tinnitus ljud kan också komma av till exempel, spända nackmuskler, stress, sömn brist, högt blodtryck.

Ifall du tror att du lider av tinnitus skall du ta kontakt med en audionom för att få hjälp.

Verksamhetsledaren tar nya utmaningar efter sjutton år

Text: Sonja Londen

Foto: hemarkiv

Förbundets mission och uppgift är viktig i och med att innehållet har betydelse, och jag vet att Svenska hörselbundet rf kan åstadkomma förändring i vårt samhälle. Förändringsarbetet kommer att ledas av någon annan. Jag går vidare och tar mig an nya utmaningar. Det arbete som görs inom Svenska hörselbundet rf är och kommer alltid att vara mig nära om hjärtat. Jag har fått uppleva minnesrika och givande möten, lärorika diskussioner och fått kontakter både i Svenskfinland och globalt. Dock ser jag speciellt tillbaka på alla de otaliga personliga pratstunder jag haft som gett mig både kunskap och glädje. Önskar er alla framgång och god fortsättning.

Vi är många

Studier visar att hörselnedsättning är ett globalt växande problem och Världshälsoorganisationen (WHO) menar att hörselnedsättning är en av de vanligaste funktionsnedsättningarna i västvärlden. Ungefär 466 miljoner människor världen över har invalidiserad hörselnedsättning. Det uppskattas att år 2050 kommer över 900 miljoner människor att ha nedsatt hörselnedsättning (who.int). Befolkningen blir också äldre, vilket gör att fler får hörsel-försämringar som har samband med åldrande. Hörselvården kommer att behöva mer resurser och fler kommer att efterfråga stöd och råd. Lika viktigt

är det att komma ihåg yngre personer. En hörselskada påverkar den drabbade genom hela livet.

Svenskfinland

Jag nämnde det stora antalet personer som har hörselutmaningar och i Finland är det frågan om 40 000 finlandssvenskar. Och ändå är jag ganska säker på att många av er om och om igen får påminna om er hörselnedsättning. Hur kan det vara så? Jag tror att en bidragande orsak är att hörselnedsättningen inte syns. En hörapparat avviker inte märkbart från andra hörlurar som var och varannan idag går omkring med. Dessutom finns det personer som väljer att inte använda sin hörapparat av olika orsaker. Tyvärr kommer också okunskap fram i samband med kontakter med myndigheter och inom organisationsfältet. En hörselnedsättning är en funktionsnedsättning som inte syns och som lätt glöms bort.

Sakkunskap är förbundets succéprodukt

Svenska hörselbundet rf har som uppdrag att påminna och lyfta fram hörselfrågorna på agendan. Vi lever i ett samhälle som förändras och organisationer måste likaså anpassa sig och utvecklas för att möta nya utmaningar. Förbundets uppgift i framtiden är just det här, lyfta fram olägenheter – hinder vi möter och samtidigt lyfta fram goda exempel.

Sote processen i sig är något som en organisation inom tredje sektorn noggrant följer med. I processen har vi märkt att det är viktigare än någonsin att lyfta fram och påminna om vår rätt till service på vårt modersmål. Organisationers ställning inom social- och hälsovården kräver att organisationer bättre ska kunna beskriva och lyfta fram det specifika inom sin egen organisation. Beskrivning av vad som är unikt och vad organisationen åstadkommer har ökat. För förbundets del är det frågor inom hörseln och ljudmiljön i samhället – alltså påverkansarbete. Direkt serviceproduktion kräver annan organisering där fria marknadens utbud inverkar. Det är inte möjligt att förverkliga service med statliga bidrag som förvränger marknadens prissättning. Även bidragsgivare kräver beskrivningar på vad som förbättras för personen med hörselnedsättning och vilka förändringar vi åstadkommer. Förbundets sakkunskap i hörselfrågor och ljudmiljöfrågor är framtidens succéprodukt.

Det är alltså inte enbart en social och hälsovårdsfråga förbundet jobbar med. Utan vi talar också om kommunikation och ljudmiljön. Vi lever i ett samhälle där det är en lyx att få vistas i tysta miljöer. Det finns forskning som visar att buller påverkar mera än vad man tidigare trott. Buller inverkar på sömnen, vår koncentration och

Sonja Londen går vidare mot nya utmaningar.

kan också leda till psykisk och fysisk ohälsa och överlag sämre livskvalitet. Men buller påverkar inte endast oss människor utan också djur reagerar: bland annat har forskningen visat att fiskar och fåglar påverkas negativt av buller. Nu syftar jag alltså på bakgrundsljud, ljud som vi är "vana" vid men som ändå påverkar oss. Vi talar med andra ord om ett miljöproblem. Här kan vi med vår sakkunskap bidra med synpunkter när det gäller till exempel planering av miljön och hur beakta akustik.

Lokalverksamhet viktig för samhörigheten

Förväntningarna som äldre och yngre ställer på ett förbund och på den lokala verksamheten är olika. En ny generation, mileniegeneration, som har växt upp med internet, har en annan samhällssyn än vi som växte

upp före internet. Världen har blivit "mindre" och vi tänker mera globalt. Samtidigt har tekniken utvecklats kraftigt och skapar nya möjligheter för delaktighet. Nya behov och andra intressen samt bättre teknik förändrar vår syn på servicebehov, frivilligverksamheten och på verksamheten i en förening.

Föreningarnas verksamhet är oersättlig vad gäller stärkandet av samhörigheten och att stärka vår självbild. Vi ska göra detta osynliga till något som andra ser och blir påmind om. Vi ska aktivt tala om vår hörsel och god ljudmiljö. Vi ska aktivt göra det synligt på ett konkret sätt, till exempel genom att använda skrivtolk. Tänk dig att du deltar i en klassträff och träffar personer du inte träffat på 30-40 år, visst vill du höra hur de har det idag? En skrivtolk kan

stöda dig i den kommunikationen.

När jag summerar mina tankar ovan så anser jag att framöver är det föreningarnas uppgift att vara ett kamratstöd som ger personligt råd och stöd lokalt till personer med hörselnedsättning, samtidigt sammanför föreningen personerna så vi märker att vi är många. Lokalt är det också av stor vikt att påminna om hörbarhet och påminna om att ljudmiljön ska vara den bästa möjliga. Förbundets uppgift är att lyfta fram vikten av förebyggande arbete gällande hörseln, utmaningarna med att ha en hörselnedsättning och bra ljudåtergivning och god ljudmiljö. Vi har ett bra och viktigt dokument att använda oss av och hänvisa till: FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionshinder, vi ska kontinuerligt åberopa detta dokument.

Framtiden medför förändringar

Samhällssynen är i en förändring. Det är vi människor som har rättigheterna och samhället ska anpassa sig till oss. Vi vet alla att en genomsnittlig person eller en genomsnittlig användare inte existerar. Det är därför som vi behöver skapa ett flexibelt samhälle och inte försöka skapa flexibla medborgare. Det är med andra ord vi själva som skapar och formar framtiden och vi måste hitta sätt att anpassa förbundets verksamhet. Förbundets succéprodukt i denna utveckling är därför sakkunskap och att sprida den vidare.

*Hälsningar
Sonja Londen*

Vi hörs 3/2018

En typisk finlandssvensk ungdom med en ovanlig sida

Text: Lukas Lundin

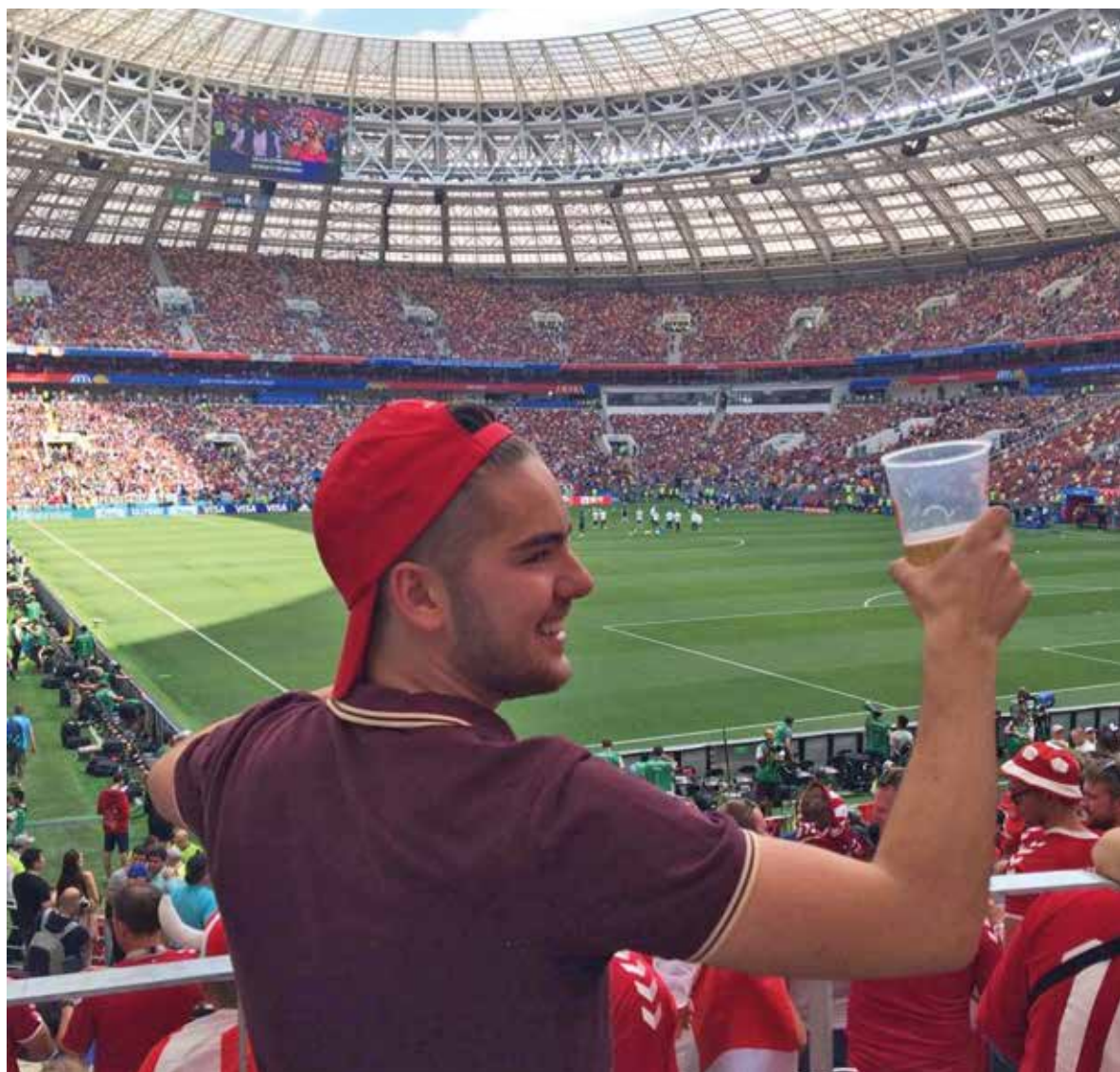
Foto: hemarkiv

Jag är i många avseenden en rätt typisk finlandssvensk ungdom. Jag ser rätt typisk ut, mina vänner är rätt typiska och flera av mina intressen likaså. Samtidigt

finns det ändå en mer ovanlig sida, som gör att jag ofta sticker ut ur mängden. En stor del av denna sida kan spåras tillbaka till min kanske mest otypiska

egenskap – min hörselskada.

Som fyraåring diagnostiserades jag nämligen med en relativt grav hörselskada; döv på

Fantastisk upplevelse att få se en VM-match på plats och på otroliga Luzhniki-stadion av alla ställen. Fotboll när den är som bäst - i alla fall på läktarplats. Nastrovje!

det vänstra örat och i behov av hörapparat på det högra. Livet som har följt med detta har inte alltid varit någon dans på rosor, men jag har fått berättat för mig att jag redan vid sju års ålder för första gången deklarerade att om jag skulle få födas på nytt så skulle jag ändå inte välja bort min hörselskada. Utan den skulle jag nämligen inte vara den jag är. Nu, tolv år senare, kan jag inte annat än hålla med mitt lite yngre jag.

Passion för skrivandet

Jag har hunnit med mycket under mina drygt 19 år i denna underliga värld. Jag lärde mig läsa vid tidig ålder och är idag redan inne på andra varvet av flera stora klassiker – de konsonantrika ryska namnen i min bokhylla ger inte sällan upphov till ett roat leende hos besökare. Som en följd av det har jag också utvecklat en stor passion för skrivandet och har förutom flera gästspel i och på diverse tidningsspalter och nyhetskanaler även hunnit genomgå ett kort vikariat som chefredaktör på en av dessa. Mellan varven har jag varit aktiv inom flera olika föreningar inom mina stora intressen sport och samhälle, spelat en del musik och rest runt i världen. Framförallt har jag ändå fått möjligheten att få lära känna mig själv, om och om igen.

Allt detta må låta som illa förtäckt skryt, men faktum är att jag är mycket stolt över dessa saker och att mitt brott mot Jantelagen har en stor poäng; att ett

handikapp inte nödvändigtvis behöver vara en last, utan tvärtom kan vara en oerhörd styrka. Därför tänker jag inte dedikera resten av den här texten åt mig själv, utan till alla mina vänner som går, har gått och kommer att gå igenom livet med samma till synes dåliga utgångsläge som jag. Både de jag har träffat, de jag kommer att träffa och de som för alltid kommer att förbli främlingar.

"När vardagen redan från tidig ålder utgör en utmaning och omvärldens ribba ständigt svävar strax över en, krävs det en enorm framåtanda, modighet och mogenhet för att klara sig."

Vi är alla vinnare

Jag är nämligen övertygad om att vi nästan alla har en sak gemensamt – vi är vinnare. Jag tänker inte hymla med att livet som hörselskadad för med sig sina utmaningar, tvärtom är det väldigt långt det som är min poäng. När vardagen redan från tidig ålder utgör en utmaning och omvärldens ribba ständigt svävar strax över en krävs det en enorm framåtanda, modighet och mogenhet för att klara sig.

Jag har till exempel under otaliga somrar på föreningen Hörseltjänsts sommarläger fått bekanta mig med flera av de modigaste och mognaste män-

niskor jag någonsin träffat – både yngre, jämnåriga och äldre. Människor som med ett på förhand dåligt utgångsläge har tagit sig fram igenom livet, kämpat sig förbi de utmaningar som de mött och tagit sig ut på andra sidan som vinnare. Applicera detsamma på livet i övrigt och långt över hälften är redan vunnit.

Tack för att ni finns

Det handlar ofta, så även i mitt fall, om små, till synes triviala och vardagliga saker. Sociala situationer, skolgången, känslan av att ständigt vara lite annorlunda. Av att ständigt tvingas bevisa sig själv för att inte riskera att reduceras till sitt handikapp. Saker som jag av egen erfarenhet vet att kan vara jobbiga i stunden, men som i det långa loppet stärker en oerhört.

Så till alla er där ute som känner igen er: tack för att ni finns och fortsatt kämpa. Kanske har er kamp just börjat, kanske har ni redan vunnit. Kanske kämpar ni fortfarande på som bäst, men tro mig då när jag säger att det blir bättre. Era mål skiljer sig kanske från mina, men vägen dit känner jag igen. I många avseenden har ni redan vunnit, men orka fortsätta framåt ändå. Man vet aldrig vad framtiden kommer föra med sig – jag tänker inte ens påstå att jag vet. Men tills vidare tänker jag fortsätta jobba på, njuta av livet och vara tacksam för att jag är jag och ingen annan. ■

Elin Westerlund

Vi hörs 3/2018

Jag längtar inte efter att vara normalhörande

Text och foto: Elin Westerlund

Allt var frid och fröjd tills jag slutade jollra.

Jag var då tre månader gammal och min mamma började misstänka att jag inte hörde något. Starka ljud från till exempel trafiken och dammsugarens surrande reagerade jag nämligen inte alls på. I något skede testade mina föräldrar den klassiska metoden ”slå-med-kastrullocken” för att se om jag skulle reagera.

Jag reagerade inte alls.

Då ville de ta reda på om jag verkligen var döv. Dock ansåg rådgivningen och läkarna att man kunde gott vänta med att undersöka hörseln.

När jag var cirka ett år gammal konstaterade en läkare vid Helsingfors universitetscentral-sjukhus, HUCS, att jag är döv. Trots att mina föräldrar länge har misstänkt det kom beskedet som en chock. Läkaren tyckte också att mina föräldrar inte skulle använda teckenspråk eftersom hen ansåg att det skadar språkutvecklingen. Min mamma valde dock att strunta i läkarens åsikter eftersom det inte finns vetenskapliga bevis på att teckenspråk är skadligt. Dessutom hade hon jobbat som teckenspråkstolk i fyra år före jag föddes och hade därmed insikter i språket.

Mitt första cochleaimplantat, CI, fick jag som treåring. Implantatet sattes i höger öra och jag fick gå i talterapi för att öva talet och hörförståelsen. Teck-

enspråk var mitt första språk tills jag blev fyra år gammal och började tala.

”En ny värld öppnade sig och jag kunde plötsligt höra ljud på båda öronen.”

Mitt andra CI fick jag för tre år sedan. Jag minns fortfarande dagen då det nya implantatet aktiverades. En ny värld öppnade sig och jag kunde plötsligt höra ljud på båda öronen. Naturligtvis fick jag börja vänja mig vid de nya ljuden, på samma sätt som jag fick göra som treåring. Dock hör jag bättre med mitt högra öra än det vänstra eftersom jag hört med bara ett öra i 15 års tid. Dessutom ger CI inte heller normal hörsel.

Onödigt att skämmas

Mina implantat är dolda under frisyren och jag talar tydligt. Dessutom är jag en helt vanlig ung person. Därför blir många överraskade när jag berättar att jag är döv sedan födseln eftersom det är något som inte syns.

Trots min ”osynliga” hörselnedsättning lever jag ett vanligt ungdomsliv. Jag studerar vid Helsingfors universitet och har fått jobba på Hufvudstadsbladet, som jag drömt om sedan jag var 15 år. Jag har alltså inte låtit min dövhet få begränsa mig och mitt liv. Inte heller längtar jag efter att vara ”normalhörande”. Ett bra liv kräver nämligen inte att man hör perfekt.

Jag är också tacksam för att min mamma tecknade med mig fastän många kritiserade hennes beslut att använda teckenspråk. Det finlandssvenska teckenspråket är mitt modersmål och tvåspråkighet ger många fördelar, har jag märkt. Till exempel kan jag utan problem umgås med både hörande och döva personer. Om jag inte skulle ha kunnat teckenspråk hade jag gått miste om väldigt mycket. Teckenspråket har alltså gett mig mycket och jag har också en stark tvåspråkig identitet.

När saker och ting inte har gått som på Strömsö har jag sökt lösningar istället för att gräva ned mig. I skolan använder jag bland annat FM-apparat och teckenspråkstolkning för att lättare kunna följa med vad som sägs. Men jag använder inte teckenspråkstolk bara i skolan utan också vid många andra tillfällen.

Jag anser nämligen att man ska använda hjälpmedel som underlättar vardagen istället för att göra livet onödigt svårt för en själv. Man behöver inte skämmas för att man använder hjälpmedel. Dessutom kan man strunta i vad andra tycker om hörselnedsättningen.

Det viktigaste av allt är att kunna acceptera hörselnedsättningen. Då kan man få sinnesfrid. ■

Besök från Bolivia

Text: Maija Nilsson

Foto: Gita Lindholm

Hörselskadades Riksförbund (HRF) i Sverige hade i maj besök av fem hörselskadade ungdomar från deras samarbetsorganisation ASHICO i Bolivia. De representerar tre olika föreningar som har som mål att skapa ett förbund för hörselskadade i Bolivia. Syftet med resan var att få träffa föreningar och förbund som arbetar med och för hörselskadade i andra länder och för att ta med sig lärdomar tillbaka till Bolivia. Resan gick först till Sverige, sedan till Slovenien för att medverka på IFHOH:s (International Federation of Hard of Hearing) konferens och slutligen till Finland. Här i Finland besökte de Helsingforsre-

gionens hörsselförening rf, Svenska hörsselförbundet rf och Kuuloliitto ry.

Ungdomarna återvände till Bolivia med en mycket positiv syn på arbetet för hörselskadades rättigheter i de nordiska länderna. Med sig hade de inspiration att fortsätta kampen på hemmaplan, efter att ha sett goda exempel på vad man har uppnått i Sverige och Finland. Nu vill de satsa på att stärka sina föreningar, skapa goda samarbeten med likasinnade organisationer och utveckla påverkansarbetet.

Ungdomar från HRF:s samarbetsorganisation ASHICO i Bolivia, besökte Svenska hörsselförbundet rf i maj. Styrelseledamot Titi Rolin var också på plats under besöket.

Tänk utanför din hörselskada!

Text: Gita Lindholm

Foto: Lovisa Sjöberg och Hampus Sjöberg

Hampus Sjöberg

är 23 år, bor i Borlänge,
i Dalarna, Sverige

Yrke: Konstnär och kultur-
entreprenör och driver eget
företag, Michael Artz

Instagram:

@michaelartz_official

Webbsida: Michaelartz.se

Intressen: Konst, musik,
mode och meditation.

Hampus Sjöberg är en kille som vågat satsa stort på det han brinner för. Han har alltid drömt om att kunna livnära sig på sitt konstnärskap och nu driver han ett eget företag.

Hampus fick sina första hörapparater när han var två år och det uppdagades att han har en hörselskada. Han har en grav hörselskada på höger öra och en lätt hörselskada på vänster öra. Hampus tycker inte att hörselskadan haft så stor inverkan på hans liv. I stort sett ingen annan än att han tagit ett större ansvar när han var yngre. Han har stått upp för sina rättigheter och när han gått på konserter eller lyssnat på musik har han inte haft den högsta möjliga volymen påskruvad.

Hörseln begränsar inte Hampus

Hörselskadan inverkar förstås i viss mån på hans liv men han har aldrig låtit den styra honom. Han har inte heller begränsat

sitt liv på grund av hörseln.

Men när han började i gymnasiet blev det annorlunda.

– När jag började på Riksgymnasiet för hörselskadade och döva i Örebro upplevde jag att många människor omkring mig definierade och värderade mig utifrån min hörselskada och mitt handikapp. Innan jag

flyttade till Örebro hade jag aldrig känt mig handikappad och aldrig själv tänkt på min hörselskada som något negativt. Andra människor har alltid sett mig som person och inte som handikappad, berättar Hampus.

Många gånger när Hampus berättade att han skulle flytta till Örebro för att gå på Riksgymnasiet, Sveriges enda riks-

Hampus har fått mycket bra respons från människor på sociala medier men också av människor ute på stan som sett byxor och jackor som han målat på.

Hampus bär glittrande hörsparater som han själv har dekorerat.

En del av motiven trycker han upp på flera produkter. Här på ett skal till mobiltelefon.

gymnasium för döva och hörselskadade, förstod människor inte varför.

– För mig har det alltid varit viktigt att människor ser mig som en person inte som något ”runt öronen”.

Vi är alla olika

Flytten till Örebro fick Hampus självbild att vackla och under gymnasietiden började han misstro sina drömmar och mål. De åren var de jobbigaste i Hampus liv, men också de mest lärorika, tycker han.

Men allt förändrades sedan när han började prata med sina föräldrar, systrar och lärare om problemen.

Hampus kan inte svara på vad som kunde ha gjorts eller vad som borde göras annorlunda för att motverka den här sortens kulturkrock för hörselskadade personer. Han menar att eftersom alla har en egen relation till sin hörselskada så blir också upplevelserna olika. Det är svårt att peka på vad som kunde ha gjorts bättre i hans fall. Han har pratat med andra hörselskadade och vissa känner igen sig medan andra inte alls kan förstå varför han kände som han kände.

– Men det är helt ok. Vi är alla olika och har olika bakgrund.

Själv lever Hampus enligt mottot ”bara för att du är hörselskadad betyder det inte att du inte kan följa dina drömmar och mål.” Tänk utanför din hörselskada och normer!

– Välj det som känns bäst för dig. Önskar jag kunde ge ett bra

svar men det här är nog det enda riktiga svaret jag kan ge. Välj det som känns bäst i magen!

Det är Hampus Sjöbergs råd till andra ungdomar som står inför val av skola eller utbildningsinstans.

Själv har han erfarenhet av att gå både integrerat och på ett Riksgymnasium.

”Bara för att du är hörselskadad betyder det inte att du inte kan följa dina drömmar och mål.”

– De bästa vännerna har jag fått när jag gått integrerat i en ”vanlig” skola, men de bästa lärarna hade jag i Riksgymnasiet. Jag har inte valt bort något. Jag är glad att jag fick båda erfarenheterna. Det finns både för- och nackdelar med båda.

– Jag har alltid drömt om att skapa och livnära mig på mitt konstnärskap men visste inte riktigt hur jag skulle börja. Allt löste sig sista året i gymnasiet.

Startade eget företag

När Hampus gick sista året på gymnasiet, estetiska linjen, med inriktning bild och form fick han möjlighet att starta upp ett UF-företag (ung företagsamhet). Det innebär att man under ett år driver ett mindre företag, vidareutvecklar och sedan avvecklar företaget i slutet av terminen. Allt under skoltid.

– Jag som gick estetiska linjen såg det som en fantastisk möjlighet att testa och se om jag kunde livnära mig på mitt konstnärskap. Jag startade då

ARTZ UF, som mitt företag hette och drev företaget helt själv.

Det var många som inte trodde på Hampus företagsidé, inklusive hans lärare. Men med ett bra stöd från sin familj, UF-kontoret i Örebro och hans bildlärare, gick testföretaget bra. Hampus blev belönad och fick ett startkapital och efter studenten startade han upp ett riktigt företag, Michael Artz.

– Det har jag valt att bygga vidare på och tagit mig dit jag är i dag. Jag driver själv mitt företag men hoppas och tror att jag i framtiden kommer att driva det tillsammans med ett fantastiskt team.

Konstutställning i London

Hampus Sjöberg har ställt ut sin konst flera gånger i Sverige och efter att The Brick Gallery i London upptäckte hans konst på Instagram och han fick ställa ut sina tavlor i London hörde flera andra gallerier av sig. Bland annat Amsterdam Whitney Gallery i New York, Art Nou Millenni Gallery Barcelona i Spanien och Gallery Unique Turin i Italien, men i brist på tid och energi blev han tvungen att skjuta dessa utställningar mot framtiden.

– Nu siktar jag mot att ställa ut min konst i Finland, eftersom min mormor och morfar kommer därifrån. Och det skulle vara så kul!

Det som inspirerar Hampus i hans konstnärskap är människor, musik och resor.

– Jag går mycket på hur jag känner mig och vilken plats

jag är i livet. Nu heter några av mina tavlor ”Finding Peace”, ”Demons and I”, ”Freedom” och så vidare. Det är nog för att jag är i en väldigt sökande fas av livet och håller på att skapa den människa jag vill vara. Jag älskar pastellfärger och popkonsten är en stor inspiration.

Hampus avbildar helst människor och saker från sin fantasivärld.

Mångsidig konst

Han framställer även affischer, tryck på kuddfodral och på mobilskal samt dekorerar sina egna hörapparater. När han målat en tavla och känner att den har ett viktigt budskap så trycker han upp det motivet på flera produkter. Hittills har det varit kuddfodral, affischer och mobilskal. Det senaste inslaget är

att måla på kläder. Samarbetet mellan kläder och sin konst är något han vill utveckla mera.

– Att dekorera mina hörapparater var typ en slump. Jag var så trött på mina ”hörisar” som jag hade och jag hade testat alla olika former och färger på hörapparater, så jag beslöt att dekorera dem med paljetter. Responsen har varit helt fantastisk. Människor kan stanna mig på stan och berätta om sin hörselskada eller om någon som de känner som är hörselskadad. Det spelar ingen roll om jag sitter på en fin restaurang i London eller om jag är och träna så kan människor berätta så fina saker för mig. De säger att jag inspirerar dem att vara stolta över sig själva oavsett handikapp.

Mycket att ge

Hampus Sjöberg säger att han alltid kommer att vara kreativ och måla, men han tycker att det skulle vara kul att utveckla och designa kläder, gärna med influenser från hans konstnärskap. Han har redan nu fått enormt bra respons från människor på sociala medier, men också av människor ute på stan som sett byxor och jackor som han målat på. Hampus känner att han har så mycket idéer och kreativitet att det skulle vara begränsande att bara hålla på med konst.

– Jag vill göra så mycket. Släppa musik och skapa musik, designa kläder och smycken, fortsätta mitt arbete, ge inspiration och vara en förebild för andra. ■

20

18

**Tillsammans
hör och
hörs vi!**

**VÄRVA NYA
MEDLEMMAR**

Efternamn

Förnamn

Adress

Postnummer

Ort

Tfn

E-postadress

Förening

Datum

Underskrift

Välj din premie

Efter att du värvat två medlemmar skickar du in blanketten, adressuppgifter finns på blankettens baksida. Inget frimärke behövs.

Blanketten finns på www.horsel.fi, får kopieras eller kan beställas från förbundets kansli.

Jag har värvat **två** nya medlemmar och väljer

- en Veikkaus skraplott
- ett hyllningskort med texten
(För att hylla ___ har ___ gjort en inbetalning...)
- eller ett gratulationskort utan text

(med text)

(utan text)

Vi hörs 3/2018

Ju flera vi är desto bättre hörs vi!

Svenska hörsselförbundet rf arbetar för att hörselskadades intressen bättre beaktas i samhället. Forskningen visar att 15% av den vuxna befolkningen har en hörselskada av något slag, vilket betyder att det finns över 43 000 finlandssvenskar som har problem med hörseln. Information om förbundet hittar du på www.horsel.fi eller på vår facebook.

Kom med även Du, tillsammans hör och hörs vi!

Du som blir medlem

Som medlem i en av Svenska hörsselförbundet rf:s föreningar får du förbundets tidskrift Vi hörs hemskickad. Genom att delta i föreningarnas verksamhet har du möjlighet att träffa andra med liknande erfarenheter. Föreningarnas hörselrådgivare ger råd och tips kring hörselfrågor. De flesta föreningar förmedlar förmånliga batterier till hörapparaten.

Medlemsavgiften betalas till den egna föreningen.

Svarskupong för ny medlem:

_____	_____
Efternamn	Förnamn
_____	_____
Adress	Född
_____	_____
Postnummer	Ort
_____	
Förening	

1

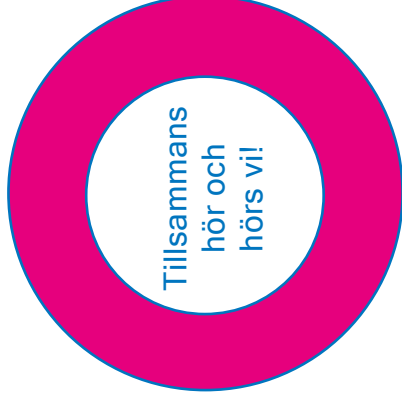
Svarskupong för ny medlem:

_____	_____
Efternamn	Förnamn
_____	_____
Adress	Född
_____	_____
Postnummer	Ort
_____	
Förening	

2

Svenska hörsselförbundet rf
Georgsgatan 18
00120 Helsingfors

Mottagaren
betalar
portot

Svenska hörsselförbundet rf

KOD 5014254

00003 SVARSFÖRSÄNDELSE

Sally hör bättre med plåster

Publicerad i Auris nummer 2 · 2018

Text: Ulrika Nilsson

Foto: Johan Kindbom

Sally har nedsatt hörsel på ena örat på grund av en medfödd missbildning på hörselbenen. Den här typen av fel kallas för ledningshinder – ljuden når inte hörselsnäckan.

Ofta avhjälpas ledningshinder med att en titanskruv opereras in i skallbenet. På skruven sätts en benledningssystem.

Men nu finns en annan lösning, Adhear, en svensk uppfinning, där benledaren sitter på ett specialplåster. Plåstret placeras bakom örat och på plåstret knäpps själva hörapparaten fast.

Sally Kilgour Kling i Hudinge fick sin första hörapparat när hon var fyra år. Det var en traditionell hörapparat med insats. Men den krånglade en del och irriterade i hörselgången.

I stället fick hon prova ett så kallat softband, ett pannband med benledningssystem.

– Softbandet gav bättre hörsel än hörapparaten och nästa steg för Sally skulle bli titanskruv, berättar hennes mamma, Karin Kling.

Vid ett besök hos Sallys läkare, Henrik Smeds på Karolinska Universitetssjukhuset, berättade han om en ny uppfinning som presenterats på en konferens. Ett benledningsplåster som framför allt var fram-

Plåstret sitter bakom örat.

taget för barn och som kanske skulle kunna hjälpa Sally. Men produkten hade inte lanserats än.

Karin Kling gjorde efterforskningar för att komma i kontakt med teamet i Göteborg som låg bakom plåstret.

Andra lösningar

- Hörande med benledning kräver oftast att en skruv opereras in i skallbenet.
- Antingen fästs hörapparaten på en del som sticker ut genom huden, eller så sitter ett implantat under huden och hörapparaten fäst med en magnet.

– Det blev många telefonsamtal och mejlväxlingar innan vi kunde träffa dem i Göteborg och Sally fick bli testpilot, berättar Karin.

På så vis kunde Sally använda hörapparatplåstret långt innan det lanserades.

– Sally blev glad direkt när hon fick på det. Det var ingen tvekan om att hon hörde bättre, berättar Karin Kling.

Även om hörseln inte blir perfekt så är Sally nöjd. Ljudmiljön påverkar hur hon hör, skrap från stolar och skramlande bestick och porslin i skolmatsalen tycker hon är jobbigt och mössa har en tendens att fongerar det...

skrapa mot apparaten, men för det mesta fungerar det bra.

Plåster byter hon själv utan några problem.

– Det är bara att dra av som ett vanligt plåster. Jag byter en eller två gånger i veckan ungefär, det beror på vad jag gör. På sommaren när jag badar så blir det oftare, berättar Sally.

Hon spelar innebandy och har träning med laget två gånger i veckan och match på helgerna. Trots högt tempo, svett

och närkamper sitter hjälpmedlet på plats.

Själva apparaten tar hon av när hon badar, duschar och sover. Samt vid senaste klassfotograferingen, vilket hon ångrade efteråt.

– Fröken tyckte att jag skulle ta av den och trots att jag blev ledsen så gjorde jag det. Men jag ångrade mig efteråt. Det här är mitt hjälpmedel och det är inget konstigt med det, säger den kloka tjejen som i framtiden gärna vill arbeta med barn.

Utvecklat i Sverige

Har tagits fram av ett forskarlag i Göteborg.

Innovationen köptes i fjol av hörselimplantatföretaget Med-El.

Adhear finns nu i de flesta landsting/regioner i Sverige

Hälsningar

Sonja Londen!

Stort tack för dina arbetsinsatser och för allt du tillfört vår organisation som verksamhetsledare för Svenska hörselbundet rf

Birgitta Kronberg, hedersordförande

Ia Tamminen

Grattis på födelsedagen

*önskar
Lilian och Bengt*

**Vill du också förgylla någons dag med en hälsning?
Information finns på sidan 31.**

Esplanadparken i Helsingfors.

Foto: Gita Lindholm

Händelsekalender

2018

- 15.9 MITÄ Kahvila för ungdomar, Svenska hörsselförbundet rf i samarbete med Kuuloliitto ry och Moottorikorvat.
- 28.9 – 30.9 Kurs, ny med hörapparat, i Helsingfors.
- 1.10 Seminarium: Hur påverkar ljudmiljön oss i vardagen? Klockan 12-14:30 på SFV huset Georgsgatan 18, Helsingfors (se sidan 6).
- 2.10 Förbundets nationella hörseldag på olika platser i Finland.
- 6.10 – 7.10 Guldhelg 7-8.10 i Vasa. Hörseldag i samband med Guldhelgen. Arrangör HiA - Hörselskadade i arbetslivet rf.
- 12.10 – 14.10 Parkurs, Kaisankoti i Esbo.
- 17.10 – 18.11 Nuorisotoimikunta, NUTO:s lilla julfest.

2019

- 20.2 – 22.2 Parkurs i samarbete med Folkhälsans förbund i Österbotten (se sidan 36).
- 22.3 – 24.3 Kurs för personer i arbetslivet (se sidan 36).
- 17.5 – 19.5 Minne och hörsel (se sidan 36).
- 16.11 – 17.11 Svenska hörsselförbundet rf, kongress.

Borgåbor på utfärd tar en paus på bryggan i Tirmo.

Utfärd i vackert väder

Borgåborna bekantade sig igen med nybyggda områden i början av augusti. Vi åkte till västra sidan av Borgå å, där det byggs för fullt. Bland annat byggs en ny stadsdel "Slottsgården" med tio höghus, som håller på att bli färdiga. Nya skolor och i närheten är ett stort hus med studiebosträder inflyttningsklart. På gamla stationsområdet och nära Johannisbergs åldringshem händer det också en hel del.

Medlemmar som inte har egen bil brukar uppskatta våra utfärder. I år valde vi att åka längs Borgås vackraste väg till Nyholms fisk i Tirmo på laxsoppa, kaffe och gott tilltugg. Det fanns möjlighet att njuta av naturen och även inhandla fiskläckerheter.

Sommarfest med program och dans

Torsdagen den 7 juni 2018 var det igen dags att samla alla hörselvänner i södra Finland till gemensam sommarfest i Karis. Festen ordnades nu för fjärde gången och som värd stod Hörsel-föreningen i Västnyland rf. Lokalen, matsalen i Karjaan Yhteiskoulu, hade pyntats till fest med långbord för cirka 230 personer. Gästerna kom från Åboland, Helsingfors och Borgånejdens föreningar och givetvis deltog även medlemmar från Västnyland.

På programmet stod utöver god mat, lotteri och underhållning även långdans med hela gänget. Värdföreningens ordförande Erik Munsterhjelm hälsade alla välkomna till Västnyland. Raseborgs stads turistchef Ville Wuorelma berättade inspirerande om Raseborgs otroliga sevärdheter och visade också bilder som bekräftade vad han be-

rättade. För musikunderhållningen och dansmu-siken stod Berndt Pihlström. Många lockades att ta en svängom i den luftiga salen. "Grottmannen" Sixten Lundberg lockade till skratt med sina roliga historier uttryckta på olika västnyländska di-alekter. Förbundets avgående verksamhetsledare Sonja Londen framförde förbundets hälsning i ett intressant tal.

Tack vare teknikgurun Robban Cederholms insatser för tekniken och de duktiga skrivtolkar-na Minna Opara och Eva-Ida Aminoff kunde alla närvarande ta del av programmet.

Värdarna tackar alla gäster för att ni var med och gjorde festen och ser fram emot att se er alla igen i nästa år! I skrivande stund är det ännu oklart var festen hålls år 2019.

Upp och hoppa, nu går långdans, på sommar-festen i Karis.

Den kupolförsedda plenisalen har bevarats i nästan ursprungligt skick. På skrivtolks skärmen kunde vi följa med vad Mikaela berättade.

Nyrenoverat men inte tillgängligt för hörselskadade

Svenska hörselskadade i Åboland rf:s träff i maj var en utfärd till det nyrenoverade Riksdagshuset i Helsingfors där vi blev väl mottagna av riksdagsledamot och Svenska hörsselförbundet rf:s ordförande Mikaela Nylander och hennes assistent Emilia Mattsson. Mikaelas guidning, inlevelserik med sakkunnig information och tydlig och klar röst uppskattades. Men vi blev besvikna då man i den stora renoveringen inte tagit i beaktande hörbarheten för oss hörselskadade. Riksdagshuset är inte tillgängligt för alla. Vi hörselskadade är inte delaktiga då det inte finns hörselslinga i alla mötesrum, fanns inte heller trådlöst guidesystem. Frågan om det finns hörselslinga i plenisalen blev obesvarad. Vår grupp var delaktiga, vi hade med två skrivtolkar som skrev allt som sades under rundvandringen. Vi hoppas riksdagsledamöterna tar upp frågan om hörbarheten så att huset görs tillgängligt även för oss hörselskadade.

Sommarresor till Bohuslän

Intresset till Sveriges västligaste landskap var stort så vi, Svenska hörselskadade i Åboland rf, åkte på två resor denna sommar. Vi bodde tre nätter på Bohusgården i Uddevalla, rum med balkong och utsikt över Byfjorden och Uddevalla bron. Efter första natten styrde vi färden norrut med vår lokalguide Elisabeth. Vandrade längs Smögenbrygga med sina pittoreska sjöbodar. Här hade fiskarna sina redskap och beredde sitt fiske men idag är det försäljning av kläder och souvenirer som präglar miljön. Lunch i Hunnebostrand och via Kustvägen till det av UNESCO utsedda världsarvet Vitlycke Hällristningsområde. Följande dag åkte vi söderut till Evert Taubes ombesjungna trakter och till Grundsund där ”Saltön” spelades in. Skaldjurskryssningen på kvällen blev en upplevelse i sig. Följande morgon checkade vi ut för att åka till segelmetropolen Marstrand. Lunch i Kungälv och sightseeingtur i Göteborg med stopp vid Poseidonstatyn vid Göta platsen och vid den anrika Feskekôrkan innan det var dags att ta farväl av guiden och checka in i Göteborg för en natt.

Lunch på väg mot Uddevalla åt vi på Kinne-

Grundsund, här trängs sjöbodar och små hus längs klipporna, runt kajen och i hamnkanalen.

kullegården med en milsvid utsikt över bygden. På hemvägen lunch på Wårdshuset i Gamla Linköping med tid att ströva omkring på området innan färden fortsatte till Viking terminalen i Stockholm.

Nöjda glada resenärer, vackra trakter, en bra guide och med Thomas, vår egen chaufför, som lugnt och tryggt körde oss, blev bägge resorna i soligt mycket varmt väder ett glatt minne vi gärna plockar fram då kölden knäpper i knutarna. Resorna gjordes i samarbete med J ja M Launokorpi.

På hemlig resa i tre landskap.

Medlemmarna i Svenska hörselskadade i Nykarlebynejden rf, tillsammans med några från Psykosociala föreningen Cronblomman rf i Kronoby, åkte på en resa med hemligt mål. Bussen startade från Oravais och sökte sig småningom upp till Kronoby.

Vi åkte till en början ut till Café Bryggan i Öja, där vi fick förmiddagskaffe. Viken där caféet ligger är viktig för Finlands historia. Det var där vapenfartyget Equity landsatte vapen som kanske blev avgörande för beväpnande av de vita styrkorna som drev ut de ryska soldaterna under Finlands frihetskrig.

Vi fortsatte vår resa först genom Karleby sedan längs riksväg 13 förbi Kaustby till Masala Caravan i Halsua, där vi åt en god lunch. Vi befann oss nu i Mellersta Österbotten eller Keski Pohjanmaa.

Resan fortsatte genom Evijärvi till Kauhava och Ylistaro. Där fick vi beundra den stora kyrkan som byggdes under Nikolaj den förstes tid alltså 1847 till 1852. Ylistaro som sedan 1658 hade fungerat som kapellförsamling under Storkyro, var vid den tiden Finlands största kapellförsamling med cirka 8000 medlemmar. De hade planerat att bygga en kyrka i trä, men kejsaren befallde att man i den kejserliga socknen skulle bygga en stenkyrka. Kyrkan är i nygotisk stil och är ritad av statsarkitekt Ernest Lohrmann. Kyrkan är Finlands tredje största kyrka, kyrksalen är 50 meter lång och 24 meter bred och höjden inne är 16 meter. Längs båda långväggarna finns läktare i två våningar. Totala höjden till korset på kyrktornet är 52 meter. Kyrkan rymmer 2500 personer. Altartavlan som föreställer Jesus på förklaringsberget är målad av Adolf von Becker 1888. Ylistaro är i finska Sydösterbotten eller Etelä Pohjanmaa.

Vi fortsatte vår resa och kommer till Storkyro, där finns en gammal stenkyrka tillägnad den helige Laurentius, byggd på trettonhundratalet, en annan uppgift är att den är byggd under femtonhundratalet på resterna av en gammal träkyrka från trettonhundratalet. Kyrkan var tidigare gemensam för hela finska Sydösterbotten.

Kyrkan i Ylistaro byggdes 1847–1852.

Vi såg också Kyrö Distillery i Napue i Storkyro, där man tillverkar gin och whisky av inhemsk råg. Starten på destilleriet kom från att fem gossar satt på bastulaven och mediterade, varför kan inte vi göra en god whisky i Finland? Nåväl 2014 började de i liten skala att göra gin. De fick pris i London för sitt goda gin och det uppmuntrade dem att fortsätta. Whiskyn måste lagras minst tre år för att kunna kallas whisky så de har nu gjort fyra satser som säljs på restauranger. Vi blev guidade runt i det gamla mejeriet som används som bryggeri. Det var intressant att se och höra hur några eldsjälarna har kunnat skapa något så unikt som ett eget whiskymärke i Finland. Storkyro hör till landskapet Österbotten.

Efter besöket i Storkyro åkte vi hemåt genom Vörå och Nykarleby mot Jakobstad och Kronoby. Vi var alla trötta och tacksamma för alla upplevelser under dagen.

Tänk på det här!

Bullerkänslighet är delvis genetiskt styrt. Men man kan inte själv veta hur känslig man är. Därför ska alla vara försiktiga med starka ljud.

Använd hörselskydd eller öronproppar om du ska vistas där det förekommer högt ljud, också under fritidsaktiviteter.

Ta hand om din fysiska hälsa. Att ha god fysisk kondition är faktiskt bra också för hörseln. En kost rik på frukt och grönt kan också vara bra.

Var försiktig med hög musik - exempelvis i mp3-spelare, på konserter eller på gymmet. Forskning har visat att det är extra skadligt med höga ljud i samband med extrem fysisk

ansträngning. En anledning till det kan vara att förhöjd kroppstemperatur gör öronen extra känsliga.

Ta hand om din psykiska hälsa. Stress, utmattning, dålig sömn och depression ökar risken för tinnitus och gör också att man får svårare att hantera sin tinnitus.

Källa: expressen.se

Skydda hörseln om musiken är ditt levebröd. Problem med hörseln är en av de vanligaste arbetsskadorna – varannan yrkesmusiker har besvär och tre av fyra jazz- och rockmusiker drabbas.

Källa: musikforbundet.se

ANNONS

Bostäder att hyra

Folkhälsans seniorbostäder vid Luolavuorivägen 7A, Åbo

Vi erbjuder nu enrummare
1 rum + kv 32,5 m²

Bostäderna på Luolavuorivägen är för dig som vill bo självständigt, men samtidigt ha människor omkring dig.

Vill du veta mera? Gunilla Fröberg 044 788 6312.

Bo hemma
på Folkhälsan

 folkhälsan

**Läger vid hav
och sandstrand!**

Pörkenäs lägergård, Pörkenäsvägen 565, 68620 JAKOBSTAD
tel. 0500 369 690, info@porkenas.net

Pörkenäs lägergård

Pörkenäs lägergård utanför Jakobstad upprätthålls sedan 60 år tillbaka av föreningen Pörkenäs-Sällskapet r.f. Lägergården är numera rustad för året om-användning, men liksom från starten är de tre sommarmånaderna mest eftertraktade. På området finns 111 bäddplatser.

Huset byggdes som barnsanatorium när lung-soten härjade som värst, men efter kriget kom effektiva mediciner och sanatoriet lades ned. Efter några somrars koloniverksamhet övertogs huset 1958 av nuvarande upprätthållare.

Huset och området har genomgått omfattande renoveringar och utbyggnad under de senaste decennierna. Förutom den ursprungliga, stiliga huvudbyggnaden finns numera en modern matsalsbyggnad, en logementsbyggnad och en nybyggd strandbastu att tillgå.

Närförsamlingarnas skriftskolläger fyller gårdens kapacitet under sommarmånaderna, och på senare tid har lägerskolor hyrt in sig vår och höst. Pörkenäs är också en uppskattad festplats och i regel är sommarveckosluten bokade för bröllopsfester. Ett kapell i huvudbyggnaden används också för vigslar och möten.

Plattsatta gångar gör området tillgängligt för rörelsehindrade, och olika handikappgrupper uppskattar lägergården för lugnet, den friska luften och närheten till havet. Bilväg går numera ända fram till gården och en stor parkeringsplats finns att tillgå.

Pörkenäs verkar i nära symbios med församlingarna, men gruppen av användare utgör numera en brokig skara. Utrymmen och utrustning, samt den rogivande miljön gör Pörkenäs lägergård också lämplig för olika former av skolning och friluftaktiviteter.

Sähköasennuksia / Myymälä • Elinstallationer / Butik
☎ (06) 317 7900

Oy Majatalo Box Vårdshuset Ab

- Ekologinen majatalo
- Kahvila ja kokouspalvelut
- Ekologiskt vårdshus
- Café och mötestjänster

TERVETULOA! www.majatalobox.fi VÄLKOMMEN!
Leumia
Spjutsundintie 103 Spjutsundsvägen
01190 Box (Sipoo, Sibbo), ☎ 050 592 4255

SPA/HÄLSORESÄ PÄRNU TERVIS

ESTLAND

4.11-10.11-2018 529 €

BUSS-BÅT-HELPESSION
LÄKARBESÖK-
6 DAGARS BEHAND-
LINGSPAKET
(3 BEH. PER DAG)

RUTT: PARGAS-KIMITO-
EKENÄS O.S.V.
TERVIS HAR SERVICE
ÄVEN PÅ SVENSKA
FRÅGA MERA PÅ

PARTOURS

0440 524911

partours@parnet.fi

Skicka julhälsningar i Vi hör

Priset för hälsningar är 10 euro för max 80 tecken (mellanslagen medräknade).

Välj något av bildförslagen och i vilket nummer av Vi hör hälsningen ska publiceras.

Önskar du sätta in en egen liten bild tillkommer en kostnad på 5 euro på annonspriset.

Självklart kan du till ett högre pris få en större hälsningsruta.

Skicka hälsningarna och eventuella frågor till:

Svenska hörsselförbundet rf
Georgsgatan 18, 00120 Helsingfors
09 663 392
eller gita.lindholm@horsel.fi

Vi hör utkommer nästa gång i december 2018, med deadline 29.10.2018

1

2

3

4

5

A

B

C

ANNONS

HJÄLPMEDELSMÄSSA FÖRELÄSNINGAR

Torsdag 11.10.2018 i Pargas Brandkårshuset kl. 12.00 - 20.00

kl. 12.00 - 16.00 UTSTÄLLARE med hjälpmedel för hörselskadade och synskadade
Mångsidig information och förevisning, skrivtolkning, punktskrift m.m.
LUNCH mellan kl. 12.00-16.00

kl. 16.00 - 20.00 FÖRELÄSNINGAR

- "Aktuellt inom hjälpmedel för hörsel och syn"
Dick Lundmark, Kuulotekniikka Oy och Isak Sand, Polar Print Oy
- "Att beakta i trafiken för fotgängare och bilister"
Jonas Baarman, Polisväsendet
- "Att känna sig trygg vid brand i hemmet och i allmänna utrymmen"
Marcus Karlsson, Räddningsverket

Busstransport till/från mässan med föreläsningar från Kimitoön och Korpo. Dagen är avgiftsfri.

ANMÄLAN till föreläsningarna med tanke på utrymmet, traktering, bussar senast 5.10.2018 till Birgitta Kronberg, tfn 02 4584189 eller Birgitta Storbacka, tfn 040 5867 179

VÄLKOMMEN!

Arrangörer: Svenska hörselskadade i Åboland rf och Åbolands Synskadade rf

Köpes antikviteter

i hela svenska Österbotten

- Alla sorters möbler, oberoende av skick
- Annat gammalt lösöre och hela dödsbon.

Kontant betalning
Varorna
avhämtas.

Köp- och försäljning Raul Pohjonen

Idrottsg. 19, Gamlakarleby. Svar på svenska 06-831 3137, 044-913 8284

RESTAURANG
STENBRYTAREN
KORSNÄS 06/3641 152
WWW.STENBRYTAREN.FI

* Kaffe * Bakverk * Lunch * Pizza * Grillmat * A la carte*
Tårtor * Catering * Möten * Barakallas * med mera

Söker du ett tryggt boende med personal
och service inom räckhåll i Helsingfors?

Bo då hos oss!

Serviceboende samt lägenheter med hemservice
vid **Blomsterfonden**, Kottby
– Ring Monica Ståhls-Hindsberg, tfn 044 333 1628

Serviceboende vid **Brummerska Hemmet**,
Västra Baggböle
– Ring Christel Harjanne, tfn 040 749 4194

Serviceboende vid **Kristinagården**, Södra Haga
– Ring Catja Mantere, tfn 050 575 8899

Tillsammans för
det som är viktigt

 folkhälsan

Användningen av tolktjänsten för personer med funktionsnedsättning fortsatte att öka

*Pressmeddelande.
Publicerad i augusti 2018
Fpa*

Från januari till juni gjorde personer med funktionsnedsättning 82 000 tolkbeställningar, vilket är 8 % mera än under samma tidsperiod i fjol. Av dessa lyckades man få en tolk till 75 000, alltså 95 %, av alla beställningar. Situationen förbättrades särskilt för kunder med talskada.

Av alla 82000 beställningar gjorde kunder med hörselskada 44000, kunder med talskada 25000 och kunder med syn- och hörselskada 13000 beställningar. Jämfört med motsvarande period förra året ökade antalet beställningar med 8 %. Mest ökade antalet beställningar som gjordes av personer med syn- och hörselskada (10 %). Studietolkning ingår i siffrorna.

Kunder med hörselskada fick en tolk till 97 %, kunder med talskada till 91 % och kunder med syn- och hörselskada till 96 % av antalet gjorda beställningar. Svenskspråkiga kunder fick en tolk till 93 % av sina beställningar.

– Trots ökningen i antalet beställningar har vi lyckats hålla förmedlingsprocenten på en hyfsad nivå. Särskilt glädjande

är att kunder med talskada nu oftare får en tolk till sin beställning, säger Sari Paloposki som är chef för Centret för tolktjänst för personer med funktionsnedsättning.

Centret för tolktjänst lyckades förmedla en tolk till 75 000 beställningar, 3 100 beställningar avbokades och till 3 700 beställningar fanns ej tolk. En beställning statistikförs som avbokad till exempel om kunden meddelar tolk inte behövs till exempel på grund av sjukdom eller ändringar i sista minuten. Om man trots försök inte lyckas hitta en tolk, statistikförs den under ”tolk hittades inte”. Möjligheten att få tolk påverkas till exempel av hur tolkarna i olika regioner ställer sig till förfogande. I praktiken är det nästan omöjligt att hitta en tolk till varje beställning.

I slutet av juni hade 6 000 personer rätt till tolktjänst, medan 3 100 personer använde tjänsten. En kund räknas som användare om han eller hon använder tjänsten minst en timme per år. Användarmängden ändrade inte nämnvärt från motsvarande period 2017. Största delen, dvs. 2 100 kunder, var

personer med hörselskada, medan 750 hade talskada och 260 syn- och hörselskada.

FPA upphandlade tjänsten år 2017 och en ny period inleddes i januari 2018.

På FPA:s webbplats finns nu mera statistik om tolktjänsten som samlats in sedan 2011. Man kan till exempel söka information om tolktjänstens användare, kostnader och tolkar. Siffrorna i detta meddelande har avrundats.

Visste du att ...

... stress kan orsaka hörselnedsättning.

... det finns ett tydligt samband mellan kronisk stress och ökad risk för såväl tinnitus som försämrad hörsel.

... hörselproblem kommer mycket tidigare än vad de gjorde förr, nu har många problem redan i 35-40 årsåldern.

... decibel är ett logaritmiskt mått och 88 decibel är dubbelt så högt som 85 decibel.

... tugga tuggummi kan också vara bra för öronen. Holländsk forskning visar att sannolikheten att drabbas av öroninflammationer minskar med 40 % hos dem som regelbundet tuggar tuggummi.

... öronvaxets uppgift är att hålla hörselgången ren. Vaxet rinner långsamt ut och tar med sig skräp.

... slag på örat eller huvudet kan orsaka hål på trumhinnan och nedsatt hörsel tills hålet har läkt.

... otoskleros innebär att stigbygeln och förbindelsen mellan mellanörat och innerörat blir allt mindre elastisk på grund av förbening.

... hur du reagerar mot buller och vad som är skadliga nivåer varierar från person till person. Du kan även få hörselskador av kraftigt ljud som du tycker om.

... för många människor kan det kännas väldigt jobbigt att ha nedsatt hörsel. Det gäller att söka hjälp i tid och prata om sina problem med en läkare, kurator eller psykolog.

ANNONS

VÖRÅ
KOMMUN

VÖYRIN
KUNTA

www.vora.fi

Malax Kommun

www.malax.fi

Barman Anders Fma

- Timanttiporaukset ja -sahaukset
- Diamantborrning och -sågning
- Kaikki rakennussaneeraukset
- All byggnadssanering

040 728 7339

Rosenlundsvägen 83, 10710 Snappertuna

Noterat

Musik är underbart, men för mycket kan bli farligt

Claes Möller, professor och överläkare vid audiologiska kliniken i Örebro har varit med och studerat musikvanorna hos 300 ungdomar i 17-årsåldern.

Endast tio av de ungdomar som var med i studien uppgav att de inte lyssnade på en musikspelare.

Det som oroar Clas Möller är att många ungdomar lyssnar på musik länge, nära trumhinnan och på hög volym. En del sover också med musik i öronen och hur det påverkar hörseln vet man inte. En del av de här 17-åringarna utvecklar ganska tidigt tinnitus, lockkänsla och en del har redan en liten hörselnedsättning. Hans främsta råd är att ta pauser och våga ha det tyst omkring sig då och då. Tänk på hörseln när du är ung, för då slipper du tänka på den när du blir gammal.

Källa: www.svt.se/nyheter

Det var inte rockmusiken, det var bullriga arbetsmiljöer

På 60-talet varnade läkare för att rockmusiken skulle skada hörseln hos en hel generation.

Enligt SVT säger forskaren Ingmar Skoog att det var "verkligen tydligt" hur läkare gick ut och sa att rockmusiken skulle skada en hel generation. Men man kan säga att det blivit tvärtom.

Enligt den så kallade H-70 studien, på Göteborgs universitet, som undersöker 70-åringars kognitiva och fysiska hälsa, konstaterade man att dagens 70-åringar hör betydligt bättre än de som var i samma ålder på 70- och 90-talet. Det är framför allt män som hör bättre i dag än tidigare. Orsaken tros bland annat ligga i det att män tidigare arbetade i bullriga miljöer utan hörselskydd och att man inte använde hörselkåpor i armen. Även där utsattes hörseln för stora påfrestningar.

Källa: www.svt.se/nyheter

"Dagisbuller" utgör en större risk än "fabriksbuller"

Kvinnor som jobbar inom förskolan löper större risk att drabbas av hörselskador än personal inom andra kvinnodominerade yrken.

Bullret inom förskolan utgör en större risk än bullret i en fabrik, eftersom förskolelärarna måste anstränga sig för att höra i bullret. Det visar doktorsavhandlingen "Hearing-related symptoms among women", som Sofie Fredriksson disputerade med i mitten av juni, vid Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet.

Även när det gäller symptom som ljudöverkänslighet, som innebär att ljud kan upplevas som direkt plågsamma så sticker förskollärarna ut – kring hälften svarar att de är överkänsliga – dubbelt så många som i andra yrken.

Källa: www.hrf.se

PARKURS I SAMARBETE MED FOLKHÄLSANS FÖRBUND I ÖSTERBOTTEN

Tidpunkt: 20–22.2.2019

Plats: Vörå, Folkhälsans hus i Norrvalla

Pris: 30€ per person

Målgrupp: Vuxna hörselskadade tillsammans med partner, syskon eller vän

Program: Föreläsningar om hörseln, hörhjälpmedel och kommunikation

Anmälning: Genom att fylla i anmälningsblanketten på sidan 37 eller den elektroniska anmälningsblanketten på www.horsel.fi

Sista anmälningsdagen är 7.1.2019

Bild: Norrvalla

Folkhälsans hus i Norrvalla

KURS FÖR PERSONER I ARBETSLIVET

Tidpunkt: 22–24.3.2019

Plats: Åbo, Ruissalo spa

Pris: 60€ per person

Målgrupp: Vuxna hörselskadade

Program: Föreläsningar om hörseln, hörhjälpmedel och kommunikation. Rättigheter på arbetsplatsen och sociala förmåner. Avslappningsövningar.

Anmälning: Genom att fylla i anmälningsblanketten på sidan 37 eller den elektroniska anmälningsblanketten på www.horsel.fi

Sista anmälningsdagen är 8.2.2019

Har du frågor angående kurserna kontakta Svenska hörsselförbundet rf kurser@horsel.fi, tfn 09 663 392

MINNE OCH HÖRSEL

Tidpunkt: 17–19.5.2019

Plats: Esbo, Kaisankoti

Pris: 60€ per person

Målgrupp: Personer med nedsatt hörsel

Program: Hur man som hörselskadad kan ta hand om sin hörsel och förebygga risker för försämrat minne. Kopplingen mellan hörsel och minne, föreläsningar om hörseln och hörselskador, hörhjälpmedel, motion och välmående.

Anmälning: Genom att fylla i anmälningsblanketten på sidan 37 eller den elektroniska anmälningsblanketten på www.horsel.fi

Sista anmälningsdagen är 9.4.2019

Bild: Kaisankoti

Kaisankoti i Esbo

Bild: Ruissalo spa

Ruissalo spa i Åbo

ANMÄLNINGSBLANKETT

☐	Parkurs 20-22.2.2019 (fyll i var sin blankett)
☐	Kurs för personer i arbetslivet 22-24.3.2019
☐	Minne och hörsel 17-19.5.2019
☐	_____

Personuppgifter	Namn	
	☐ Kvinna	Födelsedatum
	☐ Man	
	Adress	
	Postnummer	Postadress
	E-post	
Telefon		
Sysselsättning	☐ Studerande	☐ Sjukskriven
	☐ I arbete	☐ Pensionär
	☐ Arbetslös	☐ Deltidspensionär
Uppgift om hörselskada	Jag har: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Tinnitus ☐ Ménières sjukdom ☐ Bullerskada ☐ Kokleaimplantat ☐ Kristallsjuka ☐ Otoskleros ☐ Åldersrelaterad hörselnedsättning ☐ Ingen hörselskada 	
	☐ Medfödd hörselskada Jag är ljudöverkänslig	
Berätta om hur hörselskadan påverkar ditt dagliga liv		

Uppgifter om hörhjälpmedel	Använder du hörapparat? ☐ Ja, en ☐ Ja, två ☐ Nej
	Använder du andra hörhjälpmedel? Vilka?
Önskemål	Vilka förväntningar har du på kursen?
Övrigt	Annat relevant som du tycker kursledarna borde veta:
	Specialdiet, allergier
Underskrift	Datum och underskrift

Alla uppgifter behandlas konfidentiellt.

Vänligen observera att man betalar hela kursavgiften om annulleringen görs senare än två veckor före kursens start och läkarintyg inte skickats till kansliet.

Blanketten skickas till:
 Svenska hörsselförbundet rf
 Georgsgatan 18
 00120 Helsingfors
 eller kurser@horsel.fi

Förbundet har följande medlemsföreningar:

Helsingforsregionens hörsselförening rf

Lokal: Tölögatan 10 B 9, 00100 Helsingfors
www.helsingfors.horsel.fi
e-post: helsingfors.horsel@gmail.com
Ordf. Harriet von Koskull
tfn 050 522 7841
e-post: halle.koskull@gmail.com

HiA – Hörselskadade i arbetslivet rf

www.hia.horsel.fi
Ordf. Siw Östman
Stocksundsvägen 11, 65610 Korsholm
tfn 06 322 1201, 050 532 7440
e-post: siw@ostmans.net

Hörsselföreningen i Karlebynejden rf

Ordf. Bo-Henry Simell
Pensarvägen 69 A, 67100 Karleby
tfn 06 834 0453
e-post: bo.simell@anvianet.fi

Hörsselföreningen i Västnyland rf

www.vastnyland.horsel.fi
Ordf. Erik Munsterhjelm
Alsättragatan 31, 10300 Karis
tfn 040 830 5231
e-post: erik.munsterhjelm@gmail.com

Svenska hörselskadade i Borgånejden rf

www.borganejden.horsel.fi
Ordf. Juhani Sjöström
Gamla Kvarnvägen 5, 07130 Andersböle
tfn 040 5314 701
e-post: juhani.sjostrom@pp.inet.fi

Svenska hörselskadade i Nykarlebynejden rf

Ordf. Per Sundsten
De la Gardiegatan 25 A 30, 68600 Jakobstad
tfn 06 729 2060
e-post: per.sun@multi.fi

Svenska hörselskadade i Vasanejden rf

www.vasasvenska.horsel.fi
Ordf. Carl-Gustaf Andila
Kyrkoesplanaden 5 A 21, 65100 Vasa
tfn 050 550 2217
e-post: andila@kolumbus.fi

Svenska hörselskadade i Åboland rf

www.aboland.horsel.fi
Ordf. Birgitta Kronberg
Tennbyvägen 28 bost 26, 21600 Pargas
tfn 02 458 4189
e-post: birgitta.kronberg46@gmail.com

Sydösterbottens hörsselförening rf

www.sydoesterbotten.horsel.fi
Ordf. Ulla Holmberg
Kyrktåget 2 A 3, 64200 Närpes
tfn 050 530 7697
e-post: ulla.holmberg@qnet.fi

Understödjande medlemmar:

Batteriservice EGIL, www.egil.fi
Sata-Kuulo, www.satakuulo.fi
Widex Akustik Oy, www.widex.fi

Förbundsstyrelse år 2017–2019

Förbundsordförande:

Mikaela Nylander, Borgå

Styrelsemedlemmar:

Lars Hedman, Jakobstad
Christina (Titi) Rolin, Kyrkslätt
Bodil Selenius, Tenala
Sven Tåg, Kristinestad

Suppleanter:

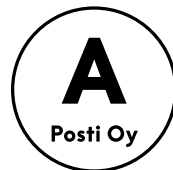
Lena Wenman, Helsingfors
Johan Wikström, Helsingfors

Du kan understöda förbundets verksamhet

med en inbetalning på kontona

Aktia IBAN FI83 4055 1020 1134 31, BIC HELSFIHH
Nordea IBAN FI57 1183 3000 9104 31, BIC NDEAFIHH
använd referensnummer 200635 vid inbetalning

Posti Green

MUSIK I ÖRONEN

Ljudnivån får inte vara för hög.

Ta paus i lyssnandet.

Vi önskar
att både du och dina öron
skall få en trevlig upplevelse.

VI ÖRON

